

Międzynarodowa konferencja naukowa Rola Kościoła w dziejach Polski Kościoły w Rzeczypospolitej (do roku 1918)

MIEJSCA OBRAD: Pałac Raczyńskich (AGAD), Warszawa, ul. Długa 7; Centrum Luterańskie, Warszawa, ul. Miodowa 21; Chrześcijańska Akademia Teologiczna, Warszawa, ul. Miodowa 21C

CZWARTEK, 24 listopada 2016 r.

PIĄTEK, 25 listopada 2016 r.

Sesja plenarna (sala balowa pałacu Raczyńskich)

- 11:00–11:30 Powitanie – dr Hubert Wajs (dyrektor Archiwum Głównego Akt Dawnych)
Wystąpienia Gości (VIP)
- 11:30–11:50 prof. dr. hab. Edward Potkowski (Warszawa), *Chryścianizacja Polski – początki łacińskiej kultury pisma i książki w państwie pierwszych Piastów*
- 11:50–12:00 PRZERWA

Sesja tematyczna I A (Centrum Luterańskie, Sala Synodalna)

KOŚCIÓŁ KATOLICKI

- 12:00–12:20 mgr Piotr Piętkowski (Uniwersytet Wrocławski), *Początki biskupstwa kamieńskiego w świetle materiałów archiwalnych (XII – pocz. XIII w.)*
- 12:20–12:40 dr hab. prof. AGAD Janusz Grabowski (Archiwum Główne Akt Dawnych), *Uwagi o mariażach litewsko-mazowieckich w XIII–XIV wieku. Przyczynki do chrystianizacji Litwy*
- 12:40–13:00 mgr Łukasz Włodarski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), *Arcybiskupi gnieźnieńscy wobec króla w XIV wieku*
- 13:00–13:30 Dyskusja
- 13:30–14:20 PRZERWA

Sesja tematyczna I B (ChAT, sala 5)

KOŚCIÓŁ PRAWOSŁAWNY

- 12:00–12:20 prof. dr hab. Antoni Mironowicz (Uniwersytet w Białymstoku), *Kościół prawosławny w dziejach Rzeczypospolitej*
- 12:20–12:40 dr Urszula Anna Pawluczuk (Uniwersytet w Białymstoku), *Monastycyzm Kościoła prawosławnego w Rzeczypospolitej*
- 12:40–13:00 dr Władimir Padalinski (Białoruski Uniwersytet Państwowy w Mińsku), *Udział Kościoła prawosławnego w pracy systemu parlamentarnego Rzeczypospolitej w końcu XVI wieku*
- 13:00–13:30 Dyskusja
- 13:30–14:20 PRZERWA

Sesja tematyczna II A (Centrum Luterańskie, Sala Synodalna)

KOŚCIÓŁ KATOLICKI

- 14:20–14:40 dr Tomasz Jaszczółt (Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk w Warszawie), *Rzymskokatolickie kościoły i parafie na terenie powiatów brzeskiego, kamienieckiego i kobryńskiego do 1566 roku*
- 14:40–15:00 dr hab. prof. UMK Tomasz Kempa (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), *Próba interpretacji wydarzeń wileńskich z 1581 roku – pierwszego tumultu w okresie kontrreformacji w Wielkim Księstwie Litewskim*
- 15:00–15:20 ks. dr hab. prof. UKSW Jan Pietrzykowski (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), *Organizacja Kościoła łacińskiego na terenach wschodnich Rzeczypospolitej w początkach Unii Brzeskiej*
- 15:20–15:50 Dyskusja
- 15:50–16:20 PRZERWA

Sesja tematyczna II B (ChAT, sala 5)

500 LAT REFORMACJI

- 14:20–14:40 mgr Marcin A. Klemenski (Uniwersytet Jagielloński), *Zakon augustianów-eremitów i jego rola we wprowadzeniu Reformacji na Śląsku i w Rzeczypospolitej*
- 14:40–15:00 dr Przemysław Nowogórski (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), *Ośrodek braci polskich w Lusławicach nad Dunajcem – narodziny, rozwój, upadek (1570–1655)*
- 15:00–15:20 dr Małgorzata Grzywacz (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), *Kobiety a reformacja w kontekście europejskim. Szkice do portretu Anny Wązówny (1568–1625)*
- 15:20–15:50 Dyskusja
- 15:50–16:20 PRZERWA

Sesja tematyczna III A (Centrum Luterańskie, Sala Synodalna)

KOŚCIÓŁ I REFORMACJA NAD BAŁTYKIEM

- (panel VIII konferencji z cyklu „Polonika w zbiorach państw nadbałtyckich”)
- 16:20–16:40 prof. dr hab. Janusz Małek (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), *Miejsce Kościoła Luterańskiego w dziejach Prus Książęcych (lenna Polski)*
- 16:40–17:00 prof. dr hab. Dariusz Makiła (Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie), *Reformacja i powstanie kościoła ewangelickiego w Inflantach w XVI wieku*
- 17:00–17:20 dr Piotr Birecki (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), *Prusy Królewskie i Zachodnie. Dwa oblicza sztuki luterańskiej*
- 17:20–17:40 prof. dr hab. Tadeusz Stegner (Uniwersytet Gdański), *Materiały do dziejów protestantyzmu na ziemiach polskich w XIX i XX wieku w Archiwum Państwowym w Tartu (dawnie Dorpat) w Estonii*
- 17:40–18:00 dr Hubert Wajs (Archiwum Główne Akt Dawnych), *Kwestie wyznaniowe w polsko-szwedzkich rokowaniach pokojowych w XVII wieku*
- 18:00–18:30 Dyskusja

Sesja tematyczna III B (ChAT, sala 5)

KOŚCIÓŁ KATOLICKI

- 16:20–16:40 mgr Marcin Musiał (Uniwersytet Wrocławski), *Nowożytnie donacje polskiej arystokracji dla śląskich klasztorów franciszkańskich reformatorów*
- 16:40–17:00 dr Michał Kulecki (Archiwum Główne Akt Dawnych), *Duchowieństwo w rejestrach pogłównego z lat 1673–1677*
- 17:00–17:20 dr Zbigniew Hundert (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), *Zaangażowanie przedstawicieli episkopatu Rzeczypospolitej w sprawy obronne państwa w dobie wojen z Imperium Osmańskim w drugiej połowie XVII wieku*
- 17:20–17:40 prof. dr hab. Tadeusz Mikołaj Trajdos (Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk w Warszawie), *Rola polskiego duchowieństwa katolickiego na Spiszu i w Orawie w epoce nowożytnej (XVI – początek XIX w.)*
- 17:40–18:00 ks. dr hab. Sławomir Zabranian (Uniwersytet Rzeszowski), *Formacja kandydatów do kapłaństwa w archidiecezji gnieźnieńskiej w okresie potrydenckim (do końca XVIII wieku)*
- 18:00–18:30 Dyskusja

Sesja tematyczna IV A (Centrum Luterańskie, Sala Synodalna)

420 ROCZNICA UNII BRZESKIEJ

- 9:00–9:20 prof. dr Thomas Wünsch (Universität Passau) – *The role of the Orthodox church in Polish history: Answers to the Latin projects of church unity in Florence (1439) and Brest (1595/96) as the Eastern contribution to a long lasting religious polemic*
- 9:20–9:40 dr Jacek Krochmal (Archiwum Główne Akt Dawnych), *Wychodzenie z cienia. Wzrost znaczenia eparchii przemysko-samborskiej w XVII wieku*
- 9:40–10:00 dr hab. prof. KUL Andrzej Gil (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), *Półwiecze triumfu. Cerkiew unicka w Rzeczypospolitej 1720–1772*
- 10:00–10:20 prof. dr hab. Ihor Skoczylas (Ukraiński Uniwersytet Katolicki we Lwowie, Lwów), *Unia brzeska 1596 roku jako Slavia Unita*
- 10:20–10:40 Dyskusja
- 10:40–11:00 PRZERWA

Sesja tematyczna IV B (ChAT, sala 5)

KOŚCIÓŁ KATOLICKI

- 9:00–9:20 mgr Urszula Kacperczyk (Archiwum Główne Akt Dawnych), *Sprawa biskupa Wojciecha Skarszeuskiego podczas powstania kościuszkowskiego*
- 9:20–9:40 dr hab. Ewa Ziółek (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), *Problematyka społeczno-polityczna w listach pasterskich biskupów polskich w okresie Księstwa Warszawskiego i w wybranych kazaniach*
- 9:40–10:00 dr hab. Alicja Puszcza (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), *Działalność Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia Wincentego à Paulo na ziemiach polskich w XIX wieku*
- 10:00–10:20 mgr Sławomir Marchel (Archiwum Państwowe w Opolu), *Obraz i zadania Kościoła katolickiego w Galicji przełomu XIX i XX stulecia w pismach kardynała Jana Maurycego Puzyry (1842–1911)*
- 10:20–10:40 Dyskusja
- 10:40–11:00 PRZERWA

Sesja tematyczna V A (Centrum Luterańskie, Sala Synodalna)

420 ROCZNICA UNII BRZESKIEJ

- 11:00–11:20 dr hab. Dorota Wereda (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach), *Drogi kształtowania pamięci historycznej Cerkwi unickiej w Rzeczypospolitej Obojga Narodów*
- 11:20–11:40 dr Anna Krochmal (Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych), *Kościół unicki wobec polskich powstań narodowych w XIX wieku*
- 11:40–12:00 mgr Michał Stanisław Jasiński (Instytut Historii Nauki PAN w Warszawie), *Losy księży unickich po likwidacji w 1875 roku ich obrządku i eparchii chełmskiej – ujęcie statystyczno-biograficzne*
- 12:00–12:20 mgr Adam Szczupak (Uniwersytet Jagielloński), *Najważniejsza próba. Kościół grekokatolicki w Galicji podczas I wojny światowej*
- 12:20–12:50 Dyskusja
- 12:50–13:40 PRZERWA

Sesja tematyczna V B (ChAT, sala 5)

KOŚCIÓŁ KATOLICKI

- 11:00–11:20 dr Ilona Zaleska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), *Kościół katolicki a polityka – udział duchowieństwa w życiu politycznym Królestwa Polskiego na przełomie XIX i XX wieku*
- 11:20–11:40 dr Tomasz Karbowiczek, mgr Karolina Święcich (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), *Kościół katolicki wobec socjalizmu – rok 1905 na lamach „Przeglądu Katolickiego”*
- 11:40–12:00 mgr Paweł Fiktus (Uniwersytet Wrocławski), *Polityczno-niepodległościowe akcenty w działalności arcybiskupa lwowskiego Józefa Teodorowicza w latach 1901–1918*
- 12:00–12:20 dr Magdalena Kuranc-Szymczak (Archiwum Państwowe w Zamościu), *Miejsce, rola religii i Kościoła w świadomości chłopów polskich przed odzyskaniem niepodległości w 1918 r.*
- 12:20–12:40 dr hab. prof. AGAD Jerzy Gaul (Archiwum Główne Akt Dawnych), *Austro-Węgry wobec Kościoła katolickiego w latach 1917–1918*
- 12:40–12:50 Dyskusja
- 12:50–13:40 PRZERWA

Sesja tematyczna VI (Centrum Luterańskie, Sala Synodalna)

ARCHIWA

- 13:40–14:00 ks. prof. dr hab. Kazimierz Łatak (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), *Źródła do dziejów Kościoła w Polsce w zbiorach Archiwum Historycznego Zakonu Kanoników Regularnych Laterańskich w Rzymie*
- 14:00–14:20 dr Irena Wodzianowska (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), *Ecclesiastica w Państwowym Archiwum Obwodu Wołyńskiego*
- 14:20–14:40 mgr Marek Bebak (Biblioteka i Archiwum Bonifratrów w Krakowie, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie), *Zasób Archiwum Konwentu Bonifratrów w Krakowie*
- 14:40–15:00 mgr Kacper Manikowski (Uniwersytet Wrocławski), *Źródła do dziejów Kościoła katolickiego na ziemi kłodzkiej (XVI–XX wieki) w Archiwum Parafii Wniebowzięcia NMP w Kłodzku*
- 15:00–15:20 PRZERWA
- 15:20–15:40 mgr Marcin Gabryś (Muzeum Protestantyzmu, Biblioteka i Archiwum im. B. R. Tschammera Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Cieszynie), *Źródła do dziejów Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w zbiorach Biblioteki i Archiwum im. B.R. Tschammera w Cieszynie do 1918 r.*
- 15:40–16:00 dr Piotr Rachwał, mgr Natalia Turkiewicz (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), *Księgi metrykalne w archiwach parafialnych Lubelszczyzny. Dzieje zasobu*
- 16:00–16:20 dr Kamila Pawełczyk-Dura (Archiwum Państwowe w Łodzi), *Źródła archiwalne do dziejów Kościoła prawosławnego w guberni piotrkowskiej w zasobie Archiwum Państwowego w Łodzi*
- 16:20–16:40 dr Joanna Szady (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), mgr Stanisław Witecki (Uniwersytet Jagielloński), *Księgozbiory parafialne – tradycja i perspektywy badawcze*
- 16:40–17:00 mgr Justyna Król-Próba (Archiwum Główne Akt Dawnych), *Akt Konfederacji Warszawskiej: między stanem badań a stanem faktycznym (pieczęcie i sznurki) – refleksje konserwatorskie*
- 17:00–17:30 Dyskusja i podsumowanie obrad